

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 6046/23
21.2.2024.године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стојилковић, председника већа, Татјане Лемајић и Станиславе Митровић, чланова већа, у парници тужиља АА и ББ, обе из ..., које заступа заједнички пуномоћник Вања Петровић, адвокат из Београда, Булевар Михајла Пупина бр. 201, против тужених ВВ из ..., кога заступа пуномоћник Горан Фолић, адвокат из Београда, ул. Цвијићева бр. 63/3, Градског саобраћајног предузећа “Београд” из Београда, ул. Књегиње Љубице бр. 29 и Компаније “Дунав осигурање” а.д.о. Београд, ул. Македонска бр. 4, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о жалбама тужених, изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 45337/20 од 09.05.2023. године, у седници већа одржаној дана 21.02.2024.године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 45337/20 од 09.05.2023.године у ставу првом, другом и шестом изреке а жалбе тужених **ОДБИЈАЈУ**, као неосноване.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 45337/20 од 09.05.2023. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиље АА па су обавезани тужени да тужиљи исплате на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене физичке болове износ од 560.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 490.000,00 динара, за претрпљене душевне болове због наружености износ од 560.000,00 динара и за претрпљене душевне болове због умањења животне активности износ од 1.400.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 09.05.2023. године, до исплате.

Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље ББ па су обавезани тужени да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете солидарно исплате износ од 385.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 09.05.2023. године, до исплате.

Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу у коме је тужиља АА тражила да суд обавезе тужене да јој на досуђене износе накнаде нематеријалне штете из става првог изреке пресуде солидарно исплате законску затезну камату почев од 22.10.2006. године закључно са 08.05.2023. године, као и у делу у коме је тужиља ББ тражила да суд обавезе тужене да јој на досуђени износ накнаде нематеријалне штете из става другог изреке пресуде солидарно исплате законску затезну камату почев од 22.10.2006. године закључно са 08.05.2023. године.

Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље АА у делу у коме је тражила да суд обавезе тужене да јој преко досуђених а до тражених износа на име накнаде нематеријалне штете солидарно исплате: на име претрпљених физичких болова преко досуђеног износа од 560.000,00 динара до траженог износа од 1.000.000,00 динара, износ од још 440.000,00 динара са припадајућом каматом, на име претрпљеног страха преко досуђеног износа од 490.000,00 динара а до траженог износа од 900.000,00 динара, износ од још 410.000,00 динара са припадајућом каматом и на име душевних болова због наружености преко досуђеног износа од 560.000,00 динара а до траженог износа од 1.900.000,00 динара, износ од још 1.340.000,00 динара са припадајућом каматом.

Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље ББ у делу у коме је тужиља тражила да суд обавезе тужене да јој преко досуђеног износа од 385.000,00 динара, а до траженог износа од 665.000,00 динара, на име накнаде нематеријалне штете у виду душевних болова због тешког инвалидитета блиског лица исплате износ од још 280.000,00 динара, са припадајућом каматом.

Ставом шестим изреке, обавезани су тужени да тужиљама АА и ББ на име накнаде трошкова поступка солидарно исплате износ од 1.124.025,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности па до исплате.

Против наведене пресуде тужени ВВ је благовремено изјавио жалбу побијајући је, а како то произлази из садржаја жалбе у ставу првом, другом и шестом изреке због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. Трошкове другостепеног поступка је тражио и определио.

Жалбу је такође изјавио и тужени ЈКП ГСП “Београд” побијајући пресуду у ставу првом, другом и шестом изреке из свих законских разлога. Трошкове другостепеног поступка је тражио, али исте није определио.

Жалбу је изјавила и тужена Компанија “Дунав осигурање” побијајући одлуку у ставу првом, другом и шестом изреке због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права. Трошкове другостепеног поступка је тражила

и определила.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр. 72/11...18/20), Апелациони суд је нашао да жалбе тужених нису основане.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које повреде другостепени суд пази по службеној дужности, нити битна повреда из тачке 12 истог члана, на коју се жалбама тужених неосновано указује. Изрека првостепене пресуде је разумљива, непротивречи сама себи нити разлосима пресуде, а у образложењу пресуде првостепени суд је навео јасне и потпуне разлоге о одлучним чињеницама.

Према утврђеном чињеничном стању дана 22.10.2006. године тужиља АА се са својом ћерком тужиљом ББ возила градским аутобусом на линији број 43 крећући се из правца Београда ка Котежу. Предметним возилом управљао је тужени ВВ, запослен код туженог ЈКП ГСП “Београд”, а возило је било осигурано по полиси од аутоодговорности код тужене Компаније “Дунав осигурање”. Тужени ВВ је након заустављања аутобуса на стајалишту у ... покренуо возило упркос томе што се претходно није уверио да су сва врата аутобуса затворена, када је дошло до повређивања тужиље АА тако што је она најпре испала кроз врата аутобуса која су се отворила, а на која врата је претходно, пре него што је аутобус кренуо са станице, изашла њена ћерка тужиља ББ. У моменту када је тужиља АА испала из возила, аутобус је био у покрету и једна врата од аутобуса су била отворена. Након испадања из аутобуса, десни точак аутобуса је прешао преко десне ноге тужиље АА услед чега је иста претрпела тешке телесне повреде.

У време незгоде предметни аутобус је имао квар у виду неисправности уређаја блокаде кретања аутобуса. Да је систем блокаде био исправан и да су бар једна врата аутобуса остала отворена, возач би имао могућност да притиском на тастер који се налази одмах до управљача, кретање аутобуса онемогући, при чему су од помоћи и прекидачи који светле уколико су било која врата аутобуса остала отворена. Тужени ВВ је био упознат са кваром и исти је пре предметне незгоде пријавио свом послодавцу ЈКП ГСП “Београд”, али до поправке квара није дошло. Против туженог ВВ је вођен кривични поступак због кривичног дела – тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297 став 3 у вези са ставом 1 и 2 Кривичног законика, у ком поступку је тужени ослобођен оптужбе да је извршио кривично дело које му је стављено на терет.

Тужиља је након незгоде збринута на Клиничком центру Србије где је лечена у периоду од 22.10.2006. године закључно са 29.11.2006. године. Наведене повреде које је претрпела тужиља АА су представљале повреде опасне по живот, те је смртни исход спречен благовременим и адекватним лечењем које је подразумевало да је тужиљи неколико дана након незгоде ампутирана десна нога у пределу изнад десне надколенице. Тужиља је трпела болове веома јаког интензитета један сат, након чега су уследили болови јаког интензитета који су трајали 3-4 дана, а потом болови средњег интензитета у трајању од месец дана у периоду почетка дејства аналгетске терапије а

све до пар дана након операције, те болови слабог интензитета у трајању од 5 месеци у постоперативној фази, након чега су се болови слабог интензитета у куковима повремено јављали и наредне три године. Тужиља АА је претрпела примарни страх изразито јаког интензитета у трајању од 10-20 минута, те примарни страх јаког интензитета до доласка хитне помоћи који је у односу на страх приликом самог повређивања губио на интензитету након што је тужиља постала свесна да је преживела, а после тога је уследио секундарни страх слабог интензитета који је трајао током целог лечења, те терцијални страх који је и даље присутан. Код тужиље је присутна наруженост високог степена услед околности да је код тужиље дошло до високе ампутације десне ноге са нужним коришћењем протезе због које тужиљи знатно отежава ход, односно хода уз помоћ штака, те да је услед претрпљеног стреса дошло и до недостатка косе у виду печата на глави.

Код тужиље је страх са неуропсихијатријске стране добио форму посттрауматског стресног синдрома те је са тог аспекта код тужиље АА животна активност умањена за 40%. Са аспекта ортопедско-трауматолошке струке проценат умањења животне активности код тужиље АА је по завршетку рехабилитационог третмана који је уследио након ампутације ноге износио 60 %, а како је након тога дошло до уградње протезе десног кука, с обзиром да је услед повреда које је претрпела временом дошло до пропадања најпре десног кука животна активност била умањена 65 %, али како је дошло и до пропадања левог кука, морало је доћи до уградње протезе и левог кука те је проценат умањења животне активности након тога износио 75-80 %. Према усаглашеном налазу и мишљењу судских вештака неуропсихијатријске струке и ортопедско-трауматолошке струке као последица повреда задобијених у предметној незгоди, укупно умањење животне активности износи 85 %.

Полазећи од правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је ценећи основ одговорности туженог ВВ, пошао од чињенице утврђене у току поступка да на предметном аутобусу у време незгоде није био исправан уређај блокаде кретања аутобуса, са чим је тужени био упознат и исти квар пријавио свом послодавцу, овде туженом ЈКП ГСП "Београд". По правилној оцени суда, у таквој ситуацији, возач је дужан да испољи нарочито висок степен пажње и опреза приликом кретања возила и укључивања у саобраћај, а што се превасходно односи на обавезу да претходно утврди погледом на унутрашњи и десни ретровизор да су сва врата аутобуса затворена, пре него што покрене возило. У току поступка тужени ВВ, саслушан у својству странке, појаснио је, да пошто је притиснуо тастер за затварање врата више и није гледао у десни ретровизор, већ је дао леви мигавац за укључење у саобраћај, усредсредивши се на леви ретровизор. Тужени је био у обавези да додатно провери да ли су сва врата затворена погледом на десни ретровизор, а што исти није учинио, посебно у ситуацији када је знао да на аутобусу постоји квар, а из доказа не произлази да је из било ког разлога био онемогућен да провером у виду погледа ка унутрашњем тј. десном ретровизору пре покретања возила утврди да ли су сва врата затворена. Обавеза возача је утолико већа уколико тастер за блокаду кретања возила није у функцији, а с обзиром да је реч о тастеру који укључује, односно искључује управо возач. Најзад, уколико тастер није био у функцији возач би благовременим вршењем провере уз помоћ унутрашњег и десног ретровизора свакако био у могућности да спречи покретање возила, те онда и не би дошло до могућности било каквог излажења или испадања путника из возила а управо изостанак такве реакције туженог ВВ као возача

проузроковало је да возило буде покренуто у тренутку када су једна врата остала отворена, а што је последично довело до настанка штете за тужиљу АА. Стога, грађанско-правна одговорност постоји на страни туженог ВВ чији је пропуст одлучујуће допринео стварању услова да дође до настанка штете, те је исти одговоран сходно одредби члана 154 став 1, 155 и 158 став 1 Закона о облигационим односима.

По правилној оцени првостепеног суда основ одговорности туженог ЈКП ГСП “Београд” произлази из одредбе члана 174 став 1 Закона о облигационим односима према којој за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а како је тужени ЈКП ГСП “Београд” власник опасне ствари тј. возила то је исти сходно цитираној одредби закона солидарно одговоран за штету. Наиме, одговорност за штету од опасне ствари је одговорност по основу ризика. Опасна ствар представља ризик односно повећану опасност штете по околину те је за њено коришћење потребан повећан степен пажње. Ова одговорност је објективне природе и одговара се без обзира на кривицу. Закон уводи и претпоставку узрочности, тако да је за досуђивање накнаде штете довољно доказати постојање штете и да је штета настала у вези са опасном ствари, док ће се ималац опасне ствари ослободити одговорности уколико докаже одсуство узрочности, при чему терет доказивања код објективне одговорности пада на штетника. У конкретном случају, тужени ЈКП ГСП “Београд” није доказао одсуство узрочности, напротив, до штете је дошло услед коришћења опасне ствари чији је ималац тужени ЈКП ГСП “Београд”, при чему је опасна ствар тј. возило било у квару, са чим је тужени био упознат, а тужени није предузео ништа да би тај квар отклонио, односно није предузимао мере ради одржавања предметног возила у исправном стању.

Одговорност тужене Компаније “Дунав осигурање” произлази из тога што је предметно возило у моменту саобраћајне незгоде било осигурано по полиси осигурања од аутоодговорности бр...., са периодом важења од 22.11.2005.године до 22.11.2006.године, што је тужена учинила неспорним у одговору на тужбу. Одговорност туженог осигуравајућег друштва заснована је на одредбама чланова 940 и 941 Закона о облигационим односима, с обзиром да је био осигуравач возила чијом употребом је проузрокована штета.

Осигурање од аутоодговорности, као обавезно осигурање прописано је одредбом члана 18 Закон о обавезном осигурању у саобраћају (Сл.гл.РС бр.51/09...7/13). По том основу оштећено треће лице може од осигуравајуће организације потраживати накнаду материјалне и нематеријалне штете за коју је одговоран власник моторног возила као осигураник. Осигурањем власника превозног средства од одговорности за штету причињену трећим лицима покривене су, под условима и на начин прописан наведеним законом, штете које то превозно средство причини трећим лицима. Право тужиље, као оштећеног путника у јавном превозу, према осигуравачу условљено је одговорношћу осигураника, а реч је о одговорности која је вануговорне природе обзиром да проистиче по основу закона али има своје порекло у уговору о осигурању од аутоодговорности.

Ценећи допринос тужиље АА настанку штетног догађаја, суд је имао у виду околности под којима је дошло до штетног догађаја, па је најпре имао у виду да је тужиља ББ критичном приликом изашла из аутобуса, али је она то учинила пре него што је аутобус почео да се креће, те се такво поступање свакако може сматрати нешто

ризичнијим од понашања просечно пажљиве особе, у ситуацији када би се могло очекивати да ће аутобус кренути са станице. Услед изласка, по инерцији силе, тужиља ББ је пала на асвалт, а тужиља АА, која је најпре безуспешно покушала да дозове возача да заустави возило се ипак није удаљила од отворених врата у тренутку када је аутобус почео да се креће те је на тај начин тужиља АА допринела стварању опасне ситуације. Такво поступање, без обзира што је реч о виду испољавања бриге за ћерку, коју је претходно видела да лежи на асфалту, суд сматра доприносом настанку незгоде, али који по правилној оцени суда не може бити већи од 30%.

Одлучујући о висини правичне новчане накнаде за претрпљене физичке болове, суд је имајући у виду дужину и интензитет трајања физичких болова правилно оценио да правична новчана накнада износи 800.000,00 динара, а која је умањена за допринос тужиље чини износ од 560.000,00 динара, колико је тужиљи и досуђено за наведени вид штете. За претрпљени страх, а имајући у виду дужину и интензитет претрпљеног страха правилно је суд оценио да исти износи 700.000,00 динара, што умањено за висину доприноса тужиље АА чини износ од 490.000,00 динара, колико је тужиљи и досуђено за наведени вид штете. По правилној оцени суда за високи степен наружености тужиље који се огледа у ампутацији десне ноге изнад надколенице, као и губитку косе у печатима, те отежаног хода услед коришћења протезе и штака чини износ од 800.000,00 динара што умањено за допринос тужиље чини износ од 560.000,00 динара, колико је тужиљи и досуђено. Такође за претрпљене душевне болове због умањења животне активности која према усаглашеном налазу и мишљењу судских вештака износи 85% по правилној оцени првостепеног суда чини износ од 2.000.000,00 динара умањено за допринос тужиље чини износ од 1.400.000,00 динара колико је тужиљи и досуђено за наведени вид штете, а све у смислу одредбе члана 200 Закона о облигационим односима и 232 Закона о парничном поступку.

На досуђене износе тужиљи припада законска затезна камата почев од 09.05.2023. године, као дана пресуђења, па до исплате, а како то правилно закључује и првостепени суд, сходно одредби члана 277 Закона о облигационим односима.

Одлучујући о захтеву тужиље ББ за накнаду нематеријалне штете у виду душевних болова због тешког инвалидитета блиског лица, а узевши у обзир тежину штетних последица незгоде по тужиљу АА и околност да је у питању однос мајке и ћерке, тужиља спада у круг лица која сходно одредби члана 201 став 3 Закона о облигационим односима имају право на овај вид обештећења. Правилно је првостепени суд утврдио да је висина штете која припада тужиљи ББ износи 550.000,00 динара, имајући у виду тешке последице на телесни и психички интегритет али и на онеспособљеност за нормално свакодневно функционисање њене мајке настале као последица предметне незгоде, те да је најнепосреднија особа која трајно трпи штетне последице предметне незгоде по њену мајку, а што умањено за допринос тужиље АА од 30% чини износ од 385.000,00 динара колико је тужиљи ББ и досуђено за наведени вид штете. На досуђени износ истој припада законска затезна камата почев од 09.05.2023. године као дана пресуђења, до исплате, сходно одредби члана 277 Закона о облигационим односима.

Насупрот жалбеним наводима тужених да је допринос тужиље настанку штетног догађаја много већи, по оцени овог суда, првостепени суд је правилно оценио да исти

не може бити већи од 30%, из разлога које је прихватио и другостепени суд. Наиме, имајући у виду понашање тужиле АА која је критичном приликом, упркос томе што је покушала да дозове возача да заустави аутобус, али се није удаљила од отворених врата, већ је покушала да види шта се догодило са њеном ћерком, при чему је аутобус у том моменту почео да се креће са отвореним вратима, допринела настанку стварања опасне ситуације, које по оцени овог суда није већи од 30%, с обзиром да је у том моменту било речи о виду испољавања бриге за ћерку коју је претходно видела да лежи на асфалту.

Неосновано се жалбеним наводима тужене Компаније “Дунав осигурање” истиче да првостепени суд није правилно применио одредбу члана 200 став 2 Закона о облигационим односима. По оцени овог суда досуђивањем нижих износа не би била пружена одговарајућа сатисфакција тужилама, а досуђеном накнадом не погодује се тежњама које нису спојиве са природом и друштвеном сврхом накнаде у смислу цитиране одредбе.

Без утицаја су жалбени наводи туженог ВВ да он није одговоран за накнаду штете, с обзиром да је пријавио квар на предметном возилу. Наиме, посебно у ситуацији када је био свестан да управља возилом на коме постоји квар очекивало би се од возача да има појачани степен пажње и опреза приликом покретања возила и укључивања у саобраћај који се превасходно односи на обавезу да претходно утврди да ли су сва врата на возилу затворена, посебно у ситуацији када постоји неисправност тастера који отварају и затварају врата, а што тужени возач ВВ није учинио. Напротив, и сам је напоменуо да у моменту кад је притиснуо тастер за затварање свих врата више није погледао у десни ретровизор како би се уверио да ли су сва врата затворена већ је гледао искључиво у леви ретровизор, због укључивања у саобраћај, а што је све проузроковало да покрене возило док су једна од врата била отворена услед чега је после и дошло до настанка штете код тужиле АА.

Неосновано се жалбеним наводима туженог ВВ истиче да исти није одговоран за накнаду штете с обзиром да је у правноснажно окончаном кривичном поступку ослобођен кривичне одговорности за кривично дело које му је стављено на терет.

Наиме, грађанско-правна одговорност је шира од кривично-правне одговорности и грађанска инкриминација дефинисана је општом забраном проузроковања штете другима. Кривична одговорност заснована је на кривици, као субјективна одговорност, док је грађанска одговорност, поред субјективне, одговорност и без кривице, заснована на узрочности. Сходно одредби члана 13 Закона о парничном поступку, у парничном поступку суд јесте у погледу постојања кривичног дела и кривичне одговорности учиниоца везан правноснажном пресудом кривичног суда, којом се оптужени оглашава кривим. Међутим, у конкретном случају основ обавезивања туженог ВВ на накнаду штете није и не мора бити само постојање кривичне одговорности туженог већ грађанско-правна одговорност истог у смислу одредбе члана 154, 155 и 158 Закона о облигационим односима. Стога, правилно је првостепени суд применио материјално право, те закључио да непостојање кривичне одговорности туженог ВВ не ослобађа штетника грађанско-правне одговорности за накнаду штете проузроковане тужилама.

Насупрот жалбеним наводима тужених којим оспоравају правилност и

потпуност утврђеног чињеничног стања, односно околности под којима је дошло до настанка штете код тужиље АА, правилно је првостепени суд применио одредбу члана 8 Закона о парничном поступку, којом је прописано да суд по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка одлучује које чињенице ће узети као доказане. У току поступка, терет доказивања је на странкама које тврде да имају одређено право али је законом такође установљено и начело слободне оцене доказа које препушта суду савесну и брижљиву оцену доказа, при чему сходно одредби члана 229 Закона о парничном поступку суд одлучује које ће доказе извести ради утврђивања битних чињеница. У образложењу пресуде првостепени суд је на јасан, логичан и прихватљив начин изнео садржину изведених доказа и правилно их оценио.

Приликом доношења другостепене одлуке, цењени су и остали жалбени наводи тужених али је суд закључио да се истима не доводи у сумњу законитост и правилност побијане пресуде, те да су исти ирелевантни за другачију одлуку суда, а с обзиром на напред изнето правно становиште.

Потврђено је и решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу шестом изреке побијане пресуде, имајући у виду да је правилном применом одредаба члана 150, 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку, првостепени суд тужиљама признао трошкове који су били нужни и оправдани за вођење поступка, према успеху у спору а у складу са Адвокатском тарифом и Таксеном тарифом важећом у време пресуђења.

Одбијен је захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка, будући да нису успели у поступку по жалби, сходно одредби члана 165 Закона о парничном поступку.

Из изнетих разлога, применом одредби чланова 390 и 401 тачка 2 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11...18/20), одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Јелена Стојилковић с.р**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић